

odločna zabrani, če se pokori zdravstvenim propisom in se delavce natančno nadzoruje, sicer pa se ta v Ljubljani po zatrdilu tovarnarja doslej še ni pojavila. Odsek je torej za to, da, če se še mora uvesti davek, naj se to zgodi potom monopola, in predlaga: Čestita zbornica naj se izreče v smislu tega poročila. — Predlog se sprejme.

IX. Podpredsednik Anton Klein poroča, da je c. kr. deželna vlada poslala v poročilo prošnjo tržkega odbora v Radečah, da bi se naj doslej obstoječih 6 letnih in živinskih semnjev pomnožilo na 11. V Svibnjem sta bila doslej 1. in 25. maja vsakega leta semnja, katera je od radeške grajščine kupila posestnica Ana Lenart. Ker sta ta dva semnja vsled krajevne lege le slabo obiskana in ni v Radečah od srede aprila do konca junija nobenga semnja, je tržki odbor kupil sejmsko pravico od Ane Lenart in je prosil, da naj bi se ta dva semnja namesto pri Sv. Križu (v Svibnjem) vržila v Radečah. Po zborničnih poizvedovanjih l. 1874. se je dognalo, da ni najti listine, s katero bi se bil dovolil semenj dne 1. maja, pač pa se vrši semenj dne 25. maja na podlagi privilegija z dne 15. oktobra 1795. Ker je c. kr. okrajno glavarstvo v Krškem poučilo tržki odbor v Radečah, da ni moč na ta način pridobiti semnjev, je to prosilo za dovolitev, da bi se smelo vršiti nadaljnih 5letnih in živinskih semnjev v Radečah, ki naj bi morda bili 25. januarja, 25. maja, 24. julija, 9. avg. in 11. okt. V Radečah je sedaj 6letnih in živinskih semnjev in in sicer: prvi ponedeljek v postu, v ponedeljek pred sv. Jurijem, dan pred sv. Petrom in Pavlom, 1. septembra, ponedeljek po sv. Martinu in 27. decembra. Po zborničnih poizvedovanjih v l. 1874. se niso udeleženci mogli izkazati z nobeno dovolilno pravico za semenj v dan pred sv. Petrom in Pavlom; ostalih 5 semnjev se pa vrši na podlagi privilegija z dne 29. novembra 1842. Prositelji se sklicujejo v svoji prošnji na okoliščino, da trg Radeče ni daleč oddaljen od železnike postaje na Zidanem mostu in da se je po zgradbi mostu zelo olajšal promet v Radečah, dalje, da so semnji v Radečah dobro obiskani, ker ima ta trg jako ugodno lego za semnje. To potrjuje tudi c. kr. okrajno glavarstvo ter ovrže ugovore očin Dvor, Sv. Križ, Planina in Rajhenburg in se izreka za pomnožitev semnjev v Radečah za 3. pri čemur se ozira na ugovor trga Laško. Po predlogu c. kr. okrajnega glavarstva bi se naj semjski dnevi nastopno določili: 25. januarja (nov), prvi ponedeljek v postu, ponedeljek pred sv. Jurijem, 28. junija 9. avgusta (nov), 1. septembra, 11. oktobra (nov), ponedeljek po sv. Martinu in 27. decembra. Odsek se pridružuje mnenju c. kr. okrajnega glavarstva in je preverjen, da bo pomnožitev letnih živinskih semnjev od 6 do 9 popolnoma zadoščala. Ugodna lega trga Radeče priporoča pomnožitev semnjev v tem kraju in pričakovati je tembolj, da bodo ti semnji dobro obiskani, ker, kakor se poizvedovanja pokazala so nekateri semnji v tem okraju prav slabo obiskani in ker oni v Svibnjem nimajo nobene veljave, bi se vsled tega faktično ne pomnožili semnji v tem okraju, če se na predlog c. kr. okrajnega glavarstva v Krškem ustreže prošnji radeškega tržkega odbora. Odsek torej predlaga: Čestita zbornica naj v tem smislu poroča na c. kr. deželno vlado. — Predlog se sprejme.

(Konec sledi.)

Obrtnijske raznoterosti.

Lim se zboljša, ako se njegovi razstopljini primeša osmino gostega terpentina. Vse to se mora zmešati. Limu potem ne škodujejo vremenski uplivi.

Čistenje zlatih okvirjev. Zlate okvirje, če jih muhe onesnažijo, obriši z robcem, katerega si namočil v vinskem jesihu. Potem se okviri splaknejo s čisto vodo in posuše pri majhni gorkoti.

Obrtna reforma je menda popolnoma zaspala. Ko so se posvetovali, katere stvari se morajo letos rešiti, ni nikdo obrtne reforme omenjal. Vidi se torej, da vlada, niti državni zbor ne računajo več na to, da bi se v sedanjí zakonodavni dobi ta stvar rešila. Tudi o delovanju obrtnega odseka ni nič slišati, dočim drugi odseki pridno delajo. Za malega obrtnika se torej ničesa ne bode še storilo.

Kmetijstvo.

Krmljenje konj.

Konje je lažje gojiti, kakor druge podobne živali. Samo od paše žive konji le v nekaterih kobilarijah. Konji, ki delajo se morajo pasti samo, kadar ne dela. Ker pa konj trave hitro ne prebavlja, mora se mu dati zrna. Navadno se krmijo delavski konji z ovsom, senom in slamno rezanico. Če konj več dela, dati se mu mora več ovsa, kakor če manj dela.

Težki vozni konji potrebujejo na dan po 5 do 6 kilogramov ovsa, 3 do 4 kilogramov sena in 1 do 1½ kilograma slame. Pri taki krmi konji lahko opravljajo najtežja dela. Taki konji, ki se rabijo za kmetijska dela, potrebujejo ravno toliko ovsa, pa nekaj več slame in sena. Posebno se morajo dobro krmiti tovarni konji. Daje se jim na dan po 8 kilogramov žita ali pa še več, po 7 kilogramov sena in 2 kilograma slame.

Plemenim kobilam se navadno ne daje ovsa, a pa vsaj jako malo, za to pa dobivajo do 10 kilogramov sena in kaci 5 kilogramov slame.

Oves, ki se daje konjem, naj se preseje na gostem rešetu, da se odpravi prah, seno naj se pretrese. Dobro je če se nekaj sena s slamo vkupe zreže. Če je pa dobro mečkati, na debelo mleti oves konjem, o tem so raznih mislij umni kmetovalci. Občno se trdi, da konj potem oves premalo oslini in se vsled tega težje prebavi. Občno pa moramo reči, da je najbolje, če se srednje starim konjem daje nezdroljen oves, le pri mladih in starih konjih utegne biti zdroljen boljši.

Ker je oves drag, daje se konjem tudi ječmen, koruza, ajda, rž in sočivje. Najboljša je še koruza. Debelo zmleta koruza lahko nadomesti nekaj ovsa. Koruza in drugo žito naj se daje vedno v večjih množinah mej oves in rezanico, dokler se ne doseže tista množina, ki se misli redno dajati konjem. Le tako se doseže, da konji ne shujšajo. Če bi pa nakrat začel konjem dajati koruzo v oves, pa bi jeli hujšati in se kmalu ne opomorejo. Konj se ne more precej take hrane privaditi.

Ječmen se konju naj daje na debelo zdrobljen. Rž pa ni nič posebno dobra krma za konje, provzročuje koliko. Daje naj se torej le z rezanico pomešana konjem, ki delajo. Če konji močno delajo, daje naj se jim poleg ovsa še na debelo zmleti bob. Tudi staršim konjem je dobro dajati kako sočivje. Za konje so tudi dobre pšenične otrobe, slabše pa ržene. Več kakor 1 kilo se pa otrob konju ne sme na dan dajati, ker sicer konj težko prebavlja in kosti ga začno boleti. Najbolje je, če se mešajo otrobe mej oves in seno.

Po zimi, če konji ne delajo, se lahko konjem daje manj ovsa, zato se pa jim daje korenja, repe, pese ali krompirja, ki se mora poprej na drobno razsekati in dajati s senom. Najboljše je korenje, a dajati se ga vendar ne sme konju več kot po 2-5 kilo na dan. Krompir naj se opere in surov z rezanico pokrmi. Če se pa daje konjem preveč krompirja, jih rado v vampu grize, zato je pa treba se držati neke srednje mere. Pivne tropine so tudi dobre za konje, če se jih ne daje preveč.

Za konje je najboljše seno s travnikov. Dobra je tudi espazeta in lucerna, slabše pa navadna detelja, ki naj se daje le mej slamo. Po letu se konjem tudi lahko daje zeleno krmo, a ne sme biti premlada, da ne napenja. Kadar konji ne delajo, jih je dobro gnati na pašo. Če pa konji hudo delajo, je jim dobro dajati tudi ržen kruh.

Slama je za konje najboljša ovsena in ječmenova, pa tudi od sočivja. Za rezanco rabi se le ječmenova in ovsena slama. Lanene preše se konjem ne smejo dajati v večji meri.

Posebno je treba pri konjih na to paziti, da se jako točno krmijo, najbolje po trikrat na dan, zjutraj, opoldne in zvečer. Daje naj se jim vedno jednako krme. Po krmljenju, ki traja zjutraj in zvečer dve uri, opoldan nekaj manj časa, pusti naj se konje še pol ure počivati, še le potem naj se vprežejo. Najprej naj se da konjem oves z rezanico, potem pa seno. Ko so konji polovico dane krme pojedli, da se jim vode, ki pa ne sme biti premrzla. Vanjo se dene zdrobljenega ječmena, pšeničnih otrobij ali lanenih preš. Če se krmijo konji z zeleno krmo, naj se jim da vode, ko pojedjo. Če se konji slabše krmijo, dati se jim mora slednji dan soli, kacih 20 gr.

Kmetijske raznoterosti.

Prava kava ima v svojem globokem žlebiču tanko, rumeno kožico, katere nikdo ponarediti ne more. Če kava te kožice nima, je ponarejena.

Trgovina na določeni čas. Pruski deželni zbor je sklenil, da se prepovedo na borzi trgovine na določeni čas z žitom. Dosedaj se je kupovalo in prodajalo žito na borzi, ki se ima izročiti čez dva ali tri mesece. V resnici pa kupec ni mislil žita kupiti, prodajalec pa ne prodati, temveč sta le na posled se pogodila, da je jeden drugemu plačal razloček v žitnih cenah na borzi. Kmetovalci trdijo, da je to jako škodovalo žitni trgovini, ker nikdo ni vedel, koliko je prave žitne kupčije, koliko pa le navidezne. To je zelo vplivalo na žitne cene. Žito se je ponižalo v ceni le zaradi tega, ker so ga na borzi

ponujali tudi taki, ki ga niso imeli. Taka trgovina z žitom v bodoče ne bode v Nemčiji dovoljena.

Poučni in zabavni del.

Varšavski spomini iz 1830. leta.

(Ruski spisal N. P. Makarov.)

IX.

(Konec.)

Ušakov je pustil ženina in nekaj pogovoril z gospodično Jagus in grofinjo Šatkovsko, potem pa povrnil se k njemu in mu naznanil, da je njegova ponudba dobro vsprejeta in da je mlada grofinja takoj pripravljena iti v cerkev. Ženin je bil ves v veselju. Ta trenutek je pa prišel v sobo tovariš, ki je bil odšel z Ušakova naročilom in naznanil, da je v cerkvi vse pripravljeno za poroko.

Ženin z nevesto in Ušakov z drugimi častniki odpravili so se v cerkev, kjer se je poroka izvršila po vseh pravilih katoliške cerkve. Iz cerkve so svatje šli v majorjevo stanovanje, kjer so pustili mlada poročenca. Po tem se je Ušakov s svojimi tovariši vrnil v svoje stanovanje. Ko se je prebudil drugo jutro, jel je premišljati, kaj se je zgodilo prejšnji dan. Ko se je spomnil, kakšno resno šalo je napravil z majorjem, ki je bil močno vinjen kakor on, mu je bilo težko pri srcu.

— Slaba igra, katera se morda slabo izvrši za tiste, ki so jo včeraj izigrali, posebno pa zame! rekel je Ušakov sam seboj, ležeč v postelji. Ko je vstal je vsak čas pričakoval majorja in bil pripravljen na vse mogoče. Pa minul je dan, majorja ni bilo. Minul je drugi in tretji dan, a vedno ga še ni bilo. Ko je minolo deset dnij po svadbi, je Ušakov se resno pripravljaj, da izvrši ločitev. Pri njem so se zbrali vsi, ki so bili pri čudni svadbi, in seveda so se o njej razgovarjali. Od svadbe ni nikdo videl njih občnega druga; prav kakor bi bil umrl. Nakrat zaškripljejo vrata in njih tovariš stopi v sobo. Vsi, posebno Ušakov pripravili so se na jako rezko demonstracijo s strani zeta izmišljene grofinje Šatkovske. Major je nenavadno razvnet, na njem je bilo nekaj nenavadnega. Prvič: bil je umit, obrit in počesan, drugič bila je obleka njegova čedna in neraztrgana, trejič bil je popolnoma trezen, kakor je bilo pri njem redkokedaj. Tako so Ušakov in tovariši pričakovali burnega prizora. In res predno se je bodoči pisatelj „Kirzis Kajsaka“ dobro zavedel, jel ga je major objemati in poljubovati, da bi ga kmalu zadušil, in govoriti z milim glasom:

— Dragi moj brat, oče moj, Vasilij Apolonič. S čim ti hočem povrniti dobroto, ki si mi jo storil. Jaz sem najsrečnejši smrtnik. Ne ženo, temveč družico, angelja sem dobil. Nikjer še nisem videl take ženske. Mlada, lepa, umna, dobra, prijazna in krotka, prav kakor ovčica, in pri tem pa še dobra gospodinja. Sama zgodaj vstane, sama vzbudi slugo in kuharico in pogleda, če je vse umito, očiščeno in ob pravem času pripravljeno. Na trg hodi sama s kuharico, vse kupi, kar sama, kar je